

B 06
+
D 03

**Statens Planteavlsforsøg
Meddelelse nr. 1739
85. årgang
4. august 1983**

Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Havebrugscentret, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

Sortsforsøg med Lave Roser

Ole Nymark Larsen og Poul Erik Brander

Til supplerung af resultater fra tidligere sortsforsøg med Lave Roser er der udført et forsøg omfattende 16 sorter.

Forsøgsresultaterne er omregnet til værdital, hvor værdital 100 udtrykker et gennemsnit, og hvor sorter med værdital over 100 må betegnes som dyrkningsværdige.

Ud af de 16 sorter, der indgik i forsøget, har 1 gul sort, 4 røde og 2 tofarvede sorter opnået værdital over 100.

Indledning

Formålet med forsøget har været at finde frem til de sundeste og mest dyrkningsværdige sorter til friland.

Sortsforsøget blev udført ved Institut for Landskabsplanter, Hornum, og Institut for Væksthuskulturer, Virum.

Ud over de i tabel 1 anførte 16 sorter, deltog sorterne 'Buisman's Triumph', 'Peace', 'Queen Elizabeth' og 'Mme. Butterfly' i forsøget. Af disse 4 sorter har de 3 første i tidligere forsøg vist sig at være blandt de mest dyrkningsværdige. Disse 4 sorter var medtaget i forsøget som kontrolsorter, og de blev ved dommerbedømmelserne benyttet som en hjælp ved fastlæggelse af bedømmelsesniveauet.

4 af de i tabel 1 anførte sorter har deltaget i tidligere forsøg, men kun ved ét forsøgssted. Det er 'Elite', der opnåede værdital 55 (Meddelelse nr. 1092, 1973), 'Korp' Prominent® (Meddelelse nr. 1437, 1978), 'Mullard Jubilee', der opnåede værdital 122 (Meddelelse nr. 1438, 1978) samt 'Picasso', der opnåede værdital 133 (Meddelelse

nr. 1438, 1978). For at opnå et værdital, der hviler på et mere sikkert grundlag, er disse sorter medtaget i nærværende forsøg.

Metode

De sorter, der har været med i forsøget, er alle anskaffet i danske planteskoler, og de planter, der blev udplantet i forsøget, var anskaffet direkte fra den enkelte planteskole som almindelige salgplanter, første sortering, okuleret på *Rosa multiflora*. Der er således ikke foretaget en opformering på instituttet, men rosenproduktionen i planteskolerne er i vid udstrækning standardiseret, og det hjemtagne plantemateriale var meget ensartet.

Der blev hjemtaget 16 planter af hver sort, og de blev udplantet om foråret i 2 fællesparceller ved hvert forsøgssted, 4 planter pr. parcel, der blev udplantet i kvadrat.

Der er udført registreringer og bedømmelser i udplantningsåret samt i hver af de to følgende

vækstsæsoner. Institutternes personale har udført registreringer af blomstringsperiodernes længde, overvintring og sygdomsangreb. Sygdommene meldug, stråleplet og rust er registreret hver for sig, men sammenregnet til et delværdital for sundhed. Ved bedømmelser af løvet, væksten, blomsterrigdommen samt nogle af blomstens egenskaber har der medvirket en dommerkomité 3–4 gange hver sommer.

Ved bedømmelserne er der anvendt en karakter skala fra 1–10, hvor 10 betyder det i dyrkningsmæssig henseende bedste, og 1 det dårligste.

Registreringerne af blomstringsperiodens længde er omregnet til karaktertal (1–10), og ud fra disse karakterer, samt de øvrige indsamlede karakterer, er beregnet et gennemsnit, et værdital for hvert af de to forsøgssteder. Dernæst er beregnet et gennemsnit for hele forsøgsperioden, et samlet værdital, der er udtryk for sortens samlede dyrkningsværdi, set i forhold til de øvrige sorter.

For at lette overskueligheden er værditalle omregnet til forholdstal i skala fra 0–200, hvor værditallet 100 udtrykker en gennemsnitsværdi. Jo højere tal desto større dyrkningsværdi. Ved beregning af værditalle er der anvendt forskellige vægte for de forskellige egenskaber, afhængig af egenskabens betydning for den samlede dyrkningsværdi.

Egenskaber som sundhed og overvintring tillægges stor betydning, og derfor er delværditalle for disse egenskaber trukket frem i meddelelsen, men tallene indgår også i det samlede værdital.

Ved bedømmelserne og forsøgsopgørelsen er der anvendt de samme retningslinier og principper, som ved forsøg med Lave Roser 1967–68 (Beretning nr. 940, 1971).

Resultater

De vigtigste resultater fra forsøget fremgår af tabel 1.

I kolonne A er opstillet de sorter, som har været med i forsøget, opdelt i farvegrupper.

Sorten, der er betegnet »Rød klon«, er en mutation af 'Europeana'. Den er leveret af en sjæl-

landsk planteskole, men er aldrig blevet navngivet, og markedsføres ikke mere.

I kolonne B er anført, hvilken klassificeringsgruppe sorterne henføres til, grupperingen er dels fra litteratur dels fra registrering i forsøget.

I kolonne C er angivet en beskrivelse af sorterens blomsterfarve. Sorternes farve er i forsøget bestemt efter The Royal Horticultural Society's Colour Chart og oversat til dansk ved hjælp af J. H. Wanscher: Blomsterfarvekort, et forenklet farvesprog, 1952.

I kolonne D er angivet det samlede værdital for hver sort. Med 154 har 'Korp' Prominent® opnået det højeste værdital, medens 'Picasso', med 139 har opnået det næsthøjeste værdital. Det laveste værdital er 43 for 'Lovita' og 52 for 'Seventeen'.

Værditallet 100 udtrykker et gennemsnit, og kun sorter med værdital over gennemsnittet kan normalt anbefales, med mindre der ønskes helt specielle egenskaber.

I kolonne E og F er angivet værditallet for henholdsvis Virum og Hornum.

I kolonne G er opstillet delværditallet for overvintring. Det omfatter ikke nedfrysningegrader, men kun planternes overlevelse. Ved sorter med lave tal skyldes det altså, at nogle planter er døde i forsøgsperioden.

I kolonne H er på tilsvarende måde opstillet delværditallet for den samlede sundhedsregistrering i forsøgsperioden. Det kan bemærkes, at der, som i tidligere forsøg, har vist sig stor forskel på sorterens sygdomsmodtagelighed.

Vurdering af resultaterne

Ønsker man at finde frem til, hvilke sorter der i forsøget som helhed har opnået de højeste værdier, uanset farve, kan alle værditalle sammenlignes. Oftest har det dog nok mest interesse at finde frem til den bedste sort inden for en bestemt farvegruppe. Dette kan da lettest gøres ved at finde frem til det højeste værdital inden for denne farvegruppe, og derefter se på de øvrige givne oplysninger om sortens navn, farvebeskrivelse, værdital ved det enkelte forsøgssted samt dens overvintring og sundhed.

For at finde frem til de mest dyrkningsværdige sorter af de hidtil undersøgte må man også se på værditalene fra tidligere sortsforsøg. Disse værdital er offentliggjort i Beretning nr. 940, 1971, Meddelelse nr. 1091 og 1092, 1973, samt i Meddelelse nr. 1437 og 1438, 1978. Værditalene bør dog ikke sammenlignes direkte som »kontante« værdier, idet karaktergivningen foregår ved sammenlignende bedømmelser i hvert forsøg. For at holde værditalene på nogenlunde samme niveau som ved tidligere forsøg, var der i forsøget medtaget kontrolsorter til sammenligning.

Det fremgår af tabel 1, at de 2 gule sorter har klaret sig ret dårligt, idet kun 'Kabuki' med 108 har opnået et værdital over 100. Blandt de røde

sorter må fremhæves 'Korp' Prominent®, 'Minuetto', 'Mullard Jubilee'.

»Rød klon« har fået et pænt værdital, men den har et lavt delværdital for sundhed, da den er stærkt meldugmodtagelig. Netop meldugmodtageligheden har medvirket til, at den ikke markedsføres, da den i produktionsfasen krævede hyppig sprøjtning.

Blandt de tofarvede findes 'Picasso', der som allerede nævnt, har opnået det højeste værdital af alle sorterne.

Det er bemærkelsesværdigt, at værditalene for 'Elite', 'Korp' Prominent®, 'Mullard Jubilee' og 'Picasso' afviger meget lidt fra de værdital, der tidligere er opnået ved afprøvning på kun et forsøgssted.

Tabel 1. Samlet værdital og delværdital fra sortsforsøg med Lave Roser

Farvegruppe/sorter	Klassificeringsgruppe	Blomsterfarve	Samlet værdital	Virum værdital	Hornum værdital	Overvintring	Sundhed
A	B	C	D	E	F	G	H
<i>Gule</i>							
'Kabuki'	HT	stærk gul	108	98	115	106	130
'Spanish Sun'	F	lys gul	94	103	88	111	114
<i>Røde</i>							
'Arturo Toscanini'	HT	livlig rød	99	98	98	128	110
'Florian'	F	dyb purpuragtig rød	97	81	108	103	103
'Korp' Prominent®	HT-Gr	stærk rødorange	154	145	158	116	139
'Lovita'	HT	dyb purpuragtig rød	43	51	40	58	60
'Minuetto'	Min	livlig rødorange	135	130	136	107	126
'Mullard Jubilee'	F	livlig rødlig purpur	123	120	124	115	124
'Pink Pinocchio'	F	meget bleg rød	69	77	64	123	68
»Rød klon«	F	purpuragtig rød	117	117	115	116	76
'Seventeen'	F	meget bleg rød	52	40	63	130	44
'Sweet Home'	HT	meget bleg purpuragtig rød	85	81	87	111	77
<i>Tofarvede</i>							
'Cynthia Brooke'	HT	bleg orangeagtig gul med lys purpurrød rand	123	117	126	97	130
'Elite'	HT	lys purpuragtig rød, center gullig	59	62	59	69	76
'Picasso'	F	indvendig dyb purpuragtig rød, center og udvendig bleg purpuragtig rød	139	148	132	128	123
'Sonora'	F	lys gul med bleg rødorange rand	82	87	78	105	69

HT = Thehybrid, Gr = Grandiflora, F = Floribunda og Min. = Miniature. Disse grupper er beskrevet i Beretning nr. 940, 1971.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1983 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 9.000 eksemplarer.